

MARÇ 2015 - ANY XXXVII - NÚM. 141

Llum d'Oli

PORRERES

ESTANC CA NAJAUME

Tabac - articles de regal - papereria - llibres
i tota classe de revistes i diaris

Carrer Sant Roc, núm. 2 - PORRERES

MAN'S

L'Almoina, 30
Tlf. 971 16 84 56
Porreres · Mallorca

Pepe Jeans
LONDON

LIBERTO

DIESEL
FOR SUCCESSFUL LIVING

100%

DESIGNAL
DESIGNAT

Sebastià Vidal Mas
Foto Vidal - Porreres

Avinguda Bisbe Campins, 22
Telf. 971 64 73 20

LLG FUSTERIA

LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Taller: Ctra. Porreres - Montuiri, Parcela 250
Telef. i Fax 971 16 84 66

VIAJES
PEGASO S.L.

Germans Leiva

Antonio Marqués, 2
07003
PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 76 34 92
Fax: 971 75 19 63

www.viajespegaso.com

RECTA FINAL

A dos mesos de les eleccions autonòmiques i municipals els partits polítics d'aquesta terra s'esforcen per treure el millor d'ells mateixos i convèncer-nos que la seva, és la millor opció. Partits polítics nous, promeses d'una nova manera de fer política, crítica generalitzada a la corrupció, esperances de futur, defensa de la identitat... Són els elements i consignes que dominen el debat polític. Per desgràcia, en manquen dos de clau: memòria i compromís.

Aquesta legislatura serà recordada per a molts com la pitjor de la nostra curta història democràtica. Per primera vegada, s'ha trencat el consens existent en un aspecte clau com és la llengua però el que és pitjor, per seguir els postulats de grupuscles radicals poc representatius a nivell social, s'ha dividit la societat obligant-la a posicionar-se en un o altre sentit. En definitiva, s'ha fragmentat la societat en un moment en que precisament era necessària la unió i cooperació de tots, independentment del partit que fossin.

La llengua pròpia ha estat marginada de l'espai públic convertint-se el seu coneixement en un mèrit que depèn de la voluntarietat de les persones mentre el castellà esdevé deure obligatori perquè així ho diu la constitució. S'han eliminat premis, canals i programacions de televisió, s'ha reduït el seu pes en l'espai públic fins a nivells mai vistos i fins i tot, en contra del que diu l'Estatut se l'ha menystingut posant en dubte la seva normativització ignorant-se la comunitat científica i donant corda a grupuscles estrambòtics.

Amb l'excusa de la crisi s'han retallat els ajuts als col·lectius més desafavorits reduint-se a l'anècdota beques d'estudi, de menjador i sobretot dependència. Per contra, els qui propugnaven l'austeritat, s'han apujat els salaris fins a nivells mai vistos tot i que gran part dels qui s'hi beneficiaven com és ara el mateix president Bauzá, tenen de per si un patrimoni i unes rentes elevadíssimes. Una mostra que el servei al ciutadà són tan sols una quimera.

Tanmateix, si un sector ha patit especialment les retallades aquest ha estat el sector públic, amb conseqüències nefastes per a la sanitat i l'educació. Les llistes d'espera són més llargues que mai amb el risc que això suposa per als malalts de malalties greus que necessiten un diagnòstic ràpid. Pel que fa l'educació, el fracàs escolar no només no ha disminuït sinó que ha augmentat deixant la nostra comunitat a la cua d'Espanya en matèria educativa.

Per si fos poc, resulta que les retallades, lluny de disminuir el deute públic l'han duplicat deixant el proper Govern en una situació compromesa i delicada. I és aquí on convé parlar del segon element que hauria de sortir en aquesta campanya, el compromís. No podem donar la culpa als polítics i rentar-nos les mans del que està passant. No fer res és ser còmplice de la corrupció, del desgovern i de la fractura social. Com a ciutadans, tenim el dret però també l'obligació d'exigir als nostres polítics un canvi de moltes maneres entre les que també hi ha el votar. Perquè, si no ho feim nosaltres, qui ho farà?

Aquestes eleccions seran possiblement una de les més renyides que es recorden. Mai a unes eleccions hi havia hagut tants partits amb possibilitats d'entrar i una consciència clara de que s'han d'evitar les majories absolutes, font de supèrbia i tirania. Per això, cal votar, clar que si. Votem però sense pensar en aquesta lluna de mel falsa i ensucrada que és la precampanya. Votem per afinitat a una o altre opció política però sobretot, votem amb compromís i memòria.

Març de 2015 - Núm. 141

Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita:

Agrupació Cultural de Porreres

Carrer d'en Mago, s/n

agrupacioculturalporreres@gmail.com

www.agrupacioculturalporreres.blogspot.com

www.facebook.com/agrupacio.porreres

Consell de redacció:

Llúcia Salleras Julià

Antoni Sorell Mora

Bartomeu Garí Salleras

Joana Mora Cerdà

Joan Barceló Barceló

Joan Miralles Plantalamor

Col·laboradors/es:

Maria Barceló Crespi

Germanes Barceló-Crespi

Antoni Sorell Mora

Joan Barceló Fusteret

Joan Barceló Capaller

Bartomeu J. Barceló Ginard

Jaume Rosselló Tomàs

Simó Tortella

Maria Antònia Sureda

Pere Muntaner

CC Verge de Monti-sion

Francesc Melià Barceló

Joan Ferrà

Xisca Nicolau

Marina Viedma

Mª Antònia Nicolau Rosselló

Assemblea Popular de Porreres

Fotografies:

Simó Tortella

Arxiu Agrupació Cultural

Coberta:

Fotomuntatge Gràfiques Llopis

Imprimeix:

Gràfiques LLOPIS, S.A. - Tel. 971 58 04 89

e-mail: disseny@grafiquesllopis.com

Els articles publicats reflecteixen únicament l'opinió dels seus autors.

**IV EIXIDA.
RANDA I ALTRES
INDRETS QUE
FAN MEMÒRIA
DEL BEAT
RAMON LLULL**

L'any 2015 ha estat declarat ANY RAMON LLULL per tal de recordar els 700 aniversari de la mort del mallorquí més universal (en el camp de la cultura).

El diumenge dia 4 de gener de 2015 l'Agrupació Cultural organitzà una eixida que va discórrer per indrets que fan memòria del Beat. Així, es va passar per la possessió de la Mata Escrita, es va recórrer el poblet de Randa, es va visitar el santuari de Gràcia, l'oratori de sant Honorat i el santuari de Cura. Dalt del cim del puig de Randa són molts els punt d'interès lul·lià: monument al Beat, poemes, aula de gramàtica, cova, etc. A més, es va gaudir de l'esplèndida panoràmica sobre gran part de Mallorca.

**SOPAR DE COL·LABORADORS I
COL·LABORADORES DEL LLUM D'OLI**

Un any més, just començat l'any nou, dia 9 de gener es va celebrar el tradicional sopar de col·laboradors i col·laboradores del Llum d'Oli. Una vegada més l'Agrupació vol

agrair a totes aquestes persones que fan possible que durant l'any surtin al carrer quatre números de la revista. Moltes gràcies.

**PRESENTACIÓ DEL LLIBRE SOBRE
PORRERES III**

Dissabte dia 10 de gener es va presentar a l'Agrupació el llibre de Maria Barceló Crespi *Sobre Porreres III*. Es tracta d'una recopilació d'articles diversos que l'autora ha anat publi-

cat al llarg dels anys en diferents revistes i Actes de Congressos o Col·loquis, tots ells referits al nostre poble. L'autora escollí a Maria Antònia Nicolau Rosselló, amiga i companya d'estudis i a Bartomeu Garí, historiador i gran coneixedor de la vila per fer la presentació del llibre.

**ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DE
SOCIS DE L'AGRUPACIÓ CULTURAL**

Dissabte 31 de gener de 2015 es va celebrar l'Assemblea General Ordinària de socis de la nostra entitat. Com cada any, la presidenta Joana Mora va donar compte de les activitats realitzades durant l'any 2014, el moviment de socis i subscriptors i altres informacions rellevants.

**V EIXIDA. TERRES DE LLUCMAJOR I
ALGAIDA**

Dia 1 de febrer es va dur a terme l'eixida d'aquest mes. Aquesta vegada va discórrer per terres entre Lluçmajor i Algaida visitant la font del Pèlag, l'oratori de Castellitx, les sepultures medievals de la possessió de Punxuat... sempre entre paisatges de gran bellesa. L'itinerari previst a la necròpoli de son Real es va ajornar i substituir per aquest més proper ateses les inclemències meteorològiques.

Pa d'Or

Taller de Restauració i Conservació

Els nostres serveis: Mobiliari antic, policromia i daurats, datació imatgenèria i retaule, talla de fusta, marqueteria, laca japonesa i pintura decorativa.

Sala, 19 - 07260 Porreres - Mallorca - Tel. 971 16 66 14
e-mail: pador@padorrestauracio.com · www.padorrestauracio.com

Esport - SABATES

Ballester Melià

C/ L'Almoina, 19
07260 PORRERES

Tel. 971 16 82 76
Tel. Part. 971 64 74 21

JORNADES SOBRE TURISME SOSTENIBLE A PORRERES. NOU MOTOR DE CREIXEMENT ECONÒMIC

Els passats 6 i 7 de febrer es realitzaren unes jornades a la nostra vila amb l'objectiu de debatre sobre el futur del turisme al nostre municipi. La recent aprovació per unanimitat del Pla de Desenvolupament Turístic Municipal no deixa dubte que des de les diferents formacions polítiques existeix un consens a l'hora de valorar el turisme sostenible com a una eina per al desenvolupament econòmic local. Calia però, obrir el debat a la ciutadania i sobretot, sensibilitzar, informar i capacitar als emprenedors locals sobre que entenem per turisme sostenible.

Les jornades, s'iniciaren així el divendres 6 amb la presentació del Pla de desenvolupament turístic per part de la batlessa Xisca Mora i una representant de la consultora autora del Pla. Després, hi hagué una xerrada realitzada per un servidor sobre els beneficis, riscos i oportunitats del desenvolupament turístic a Porreres en que es feu especial referència en la idea que Porreres és un municipi idoni per al desenvolupament del turisme sostenible atès que gran part del que feim i promovem ja és sostenible. En el nostre cas per tant, la sostenibilitat passa per mantenir el que tenim i ser el que som, enfortint això si els lligams entre els diferents sectors productius de l'economia local.

Dia 7 passarem de la teoria a la pràctica i el president de l'Associació d'Apartaments turístics vacacionals (APTUR) ens explicà quins són els límits legals del lloguer vocacional amb l'objectiu que tot aquell qui tengui casa buida i la vulgui convertir en lloguer vocacional conegui quina és la normativa actual. Més tard, diferents emprenedors locals propietaris d'agroturismes, i lloguers vacacionals explicaren la seva experiència personal i desgranaren les claus de l'èxit. Entre elles, podem destacar: mantenir el caràcter de les cases tenint cura dels elements patrimonials, usar els canals de promoció adequats, professionalitat i excel·lència en la gestió, actitud oberta cap al turisme...

Finalment, la jornada acabà amb un debat entre el públic, els propietaris esmentats adés i gestors d'establiments relacionats amb el món de l'hostaleria i el turisme en que es debaté sobre com ha de ser el model turístic del municipi a partir dels riscos que un mal desenvolupament turístic pot ocasionar així com quines són les necessitats actuals. Des de la unanimitat que s'ha de promoure un turisme respectuós amb el medi ambient, la cultura i el patrimoni,

es proposaren diferents iniciatives entre les que podem destacar: vendre-nos bé com a municipi sostenible diferenciant-nos del tradicional sol i platja, indicar millor els nostres

elements patrimonials, editar un cens de vivendes vacacionals, la creació de portals locals que ofertin allotjament i oferta complementària, millorar la neteja de carrers i llocs públics, l'edició de mapes per a donar als turistes en que s'assenyalin rutes i serveis del municipi...

Els organitzadors de les jornades valoraren molt positivament els resultats i molt probablement l'any que ve es realitzarà la segona edició. Per això, des de la revista Llum d'oli, organitzadora juntament amb l'Ajuntament de Porreres i l'Agrupació Cultural de les jornades, volem agrair a tots els assistents i ponents la seva assistència convidant-los a participar de la segona edició.

LA VEU.

EL SO D'UN DOBLE LLENGUATGE

Dia 21 de febrer dedicarem la lliçó de l'Agrupació Cultural a parlar de la veu, amb na Pilar Riera Marí (pedagoga i formadora vocal), directora de cor i especialista en tècnica vocal, per a veu parlada i/o cantada. Va fer la presentació la seva companya Aina Sansó.

Na Pilar ens parlà de l'aspecte físic i biològic de la veu, de la seva protecció i de les dificultats que a vegades presenta tant a l'hora de parlar com cantar.

La part pràctica de la xerrada fou molt ben rebuda per part del públic, el qual es va engrescar a cantar fins al punt que a l'hora d'acabar varen demanar un bis a la ponent.

EL DECRET DE NOVA PLANTA I LA REPRESSIÓ DE LA LLENGUA CATALANA

Enguany es compleixen 300 anys del final de la Guerra de Successió que va comportar, entre moltes altres coses, el final del Regne de Mallorca. La implantació del Decret de Nova Planta va significar un cop fort per a la nostra llengua i la nostra identitat cultural. Per parlar-ne el dissabte

dia 28 de febrer el professor Joan Miralles Monserrat, catedràtic de Filologia Catalana de la UIB, va impartir una conferència amb el títol de EL DECRET DE NOVA PLANTA I LA REPRESSIÓ DE LA LLENGUA CATALANA

VI EIXIDA. POSSESIÓ DE SON MARROIG I BAIXADA A SA FORADADA

Enguany, de manera oficial, s'ha declarat Any Arxiduc amb motiu de complir-se el centenari de la seva mort (1915). Per tal de fer memòria de tan il·lustre personatge l'Agrupació Cultural el dia 1 de març va programar una eixida a sa Foradada que va ser molt concorreguda. Els que hi anaren varen passar per indrets que recorden l'Arxiduc com és ara can Costa, ca madò Pilla, Miramar i son Marroig i varen gaudir d'esplèndides panoràmiques que fa més de cent anys desvetllaren l'estima per Mallorca de Lluís Salvador d'Habsburg-Lorena.

VISITA A LA SEU

El dissabte dia 14 de març l'Agrupació Cultural i la parròquia de Porreres organitzaren una visita a la Seu per tal de veure, sobretot, la reforma empresa pel bisbe Campins i la

intervenció de l'arquitecte Antoni Gaudí. La nombrosa expedició porrerenca va ser rebuda per mossèn Joan Bauçà, canonge degà de la Seu. Els assistents pogueren escoltar les explicacions de Cristina Ortiz Moreno així com de Maria Barceló Crespí i M. Antònia Nicolau Rosselló i tingueren la sort de poder pujar a la capella de la Trinitat on reposen els nostres reis Jaume II i Jaume III. Després, l'eixida continuà en el Museu Diocesà on es féu un repàs a les peces més destacades i a tot el material que s'exposa en relació a Campins-Gaudí així com veure uns audiovisuals sobre la projecció de la reforma de la Seu. Sens dubte va ser un matí ben aprofitat.

PROJECCIÓ DELS DOCUMENTALS USHBA , LA REINA DEL CAUCAS I CIMS INEXPLORATS DEL KIRGUISTÀ DE CATI LLADÓ I TOMEU RUBÍ

El dissabte 21 de març, a les 20:00h, al local social de l'Agrupació, vàrem poder gaudir de dos documentals de les ascensions de la porrerenca Cati Lladó i en Tomeu Rubí a "Ushba, la Reina del Caucas" i als "Cims inexplorats del Kirguistà".

USHBA LA REINA DEL CAUCAS Expedició Georgia 2013. Ushba és la muntanya més bella i més difícil de la Serralada Caucàsica, amb dos cims Nord (4690 m) i Sud (4710 m), més alt i tècnicament més difícil.

En aquesta projecció vèrem imatges de l'expedició a Georgia de Tomeu Rubí i Cati Lladó, amb l'objectiu principal de pujar al Cim Sud de l'Ushba per la ruta Myshialev (ED+)

CIMS INEXPLORATS DEL KIRGUISTÀ. El Djangart Occidental és una de les zones més inexplorades i amb menor trànsit de persones, un lloc esquitxat de pics verges, en els que s'estan duent a terme primeres ascensions.

Una de les expedicions allà presents fa un parell d'anys va ser la formada per Tomeu Rubí i Cati Lladó, alpinistes

mallorquins que es van dur dues primeres ascensions al Tüshünbödüm (5081m) i al Rakhmat (5.144m). Cati Lladó i Tomeu Rubí ens relataran com va transcórrer aquesta expedició a través d'aquest audiovisual.

Enhorabona i sort en les noves ascensions que teniu preparades.

VII EIXIDA. TERME DE STA. MARGALIDA

Diumenge dia 29 de març es va convocar la VII eixida amb interès pel patrimoni cultural i natural que en aquesta ocasió tingué un marcat caràcter arqueològic pel terme de santa Margalida.

El programa contemplà el dolmen de son Bauló, la necròpoli de son Real i una de les coves que hi ha a la vora. A l'horabaixa, hi hagué ocasió d'anar a les cases de son Real (on s'ubica un modest centre d'interpretació) i al talaiot de planta quadrada ran de la carretera que va a son Serra de Marina. Val a dir que la necròpoli de son Real, amb més d'un centenar de tombes, és un jaciment arqueològic d'extraordinària importància. Els assistents hi arribaren a peu, des de la desembocadura del torrent de Son Bauló, vorejant la costa. Les zones rocoses alternen amb les extensions d'arena conformant un dels paratges verjos més interessants de Mallorca. Es gaudeix d'una bona vista panoràmica dels caps Pinar i Ferrutx (tanquen la badia d'Alcúdia), i de l'illa des Porros, que també acull restes arqueològiques.

Volem donar l'enhorabona al nostre amic i company del Consell de Redacció del Llum d'Oli, l'historiador Bartomeu Garí Salleras pel premi Font i Roig d'assaig 2015 que el passat dissabte dia 28 de febrer li atorgà l'Ajuntament de Maria de la Salut. La decisió es va prendre per un jurat integrat per membres de reconegut prestigi de l'àmbit de la cultura de la parla catalana. L'obra guanyadora fou elegida entre 17 treballs i tracta de la investigació històrica que va realitzar l'investigador porrerenc per a la localització de la fossa comuna on foren trobats els cossos dels mariandos de Jaume Gual, Miquel Salom i Joan Gual. El treball premiat serà presentat el proper mes d'abril i serà editat per Leonard Muntaner Editor.

PROPERES ACTIVITATS

ABRIL:

Dia 10, a les 21:30h, a Sa Fonda Cafè. Presentació del llibre "ELS PICADORS MALLORQUINS. Seductors i seduïts durant el boom turístic", de Tomeu Canyelles. La presentació anirà a càrrec d'Aina Sansó.

A continuació podrem gaudir d'una estoneta de música en directe amb Tomeu Matamales, Pep Alba i Martí Gomila.

Dia 12. Festa de Montis-sion. Paradeta de venda de llibres en català.

Dia 25. Conferència: *Catalina Homar.Història d'una passió*. A càrrec de Mateu Colom Palmer. Activitat emmarcada dins l'any Arxiduc.

MAIG:

Dia 1. VIII eixida cultural i paisatgística. Indrets del terme municipal de Santa Eugènia.

ACTIVITATS GEPERUDES

CUCULLA DE FARTÀRITX PER L'ASSARELL, 25 de gener

Dia de molt de vent. Partirem de Pollença cap a l'Assarell i cap a sa cova Morella on férem una aturada. Seguirem cap a les cases de Sa Mola des d'on enfilarem cap a sa Cuculla de Fartarix d'uns 711 m. Davallarem pel pas des Frare cap a Fartarix Gran on cercarem un recer per menjar una mica. Sense seguir el consell del nostre company Miquel no férem sa becadeta i au per aval cap a can Huguet i cap a la vila.

PUIG TOMIR PEL PASSOS DEL DIABLE I DE SA PARET, 22 de febrer

Sortirem de la carretera de Pollença cap a Binifaldó des d'on agafarem el camí vell de Pollença fins que trobarem el desviament que du al pas del Diable. Fet el pas «cametes me valguen» anarem a cercar el cim del Tomir (1104 m) passant pel clot o casa de neu, el qual estava ben enfarinolat ja que el vespre abans havia fet un poc de neu. Mentrestant, queien quatre flobis.

Des del cim partírem cap al pas de sa Paret, travessàrem una rosseguera i cap al camí vell i a desfer el camí fet.

PUIG D'EN GALILEU I PUIG DE MASSANELLA PEL PAS DE SA REBOLLADA, 29 de març

Sortírem des del Coll de sa Batalla, direcció Caimari. Tot d'una ens desviàrem a la dreta, per dins un alzinar a cercar el pas, amb una mica de pujada, cap a la Criança (841 m). Arribàrem fins a la Criança de Dalt (1000 m) i d'aquí cap al puig d'en Galileu (1181 m). Enfilàrem cap al Coll des Prat, on férem una aturada i els mes agosarats enfilaren un canal i cap amunt s'ha dit a fer cim al Massanella (1365 m). Davallarem al Coll des Telègraf, on reposarem forces per seguir cap a les Cases de Neu d'en Galileu, baixarem pel camí de Nevaters d'en Galileu fins a la urbanització de Son Macip on ens esperaven els cotxes.

LA RUTA DE LA VERGONYA: UN ACTE DE MEMÒRIA IMPRESCINDIBLE

Assemblea Popular de Porreres

Totes les societats, països i individus tenen necessitat de recordar el seu passat perquè de no fer-ho, el camí cap a la repetició dels errors és inevitable i un fet de per si negatiu. Una de les causes és que sovint no coneixem la pròpia història: això pot dur a la deshumanització, resultat de no saber mirar retrospectivament el camí que han deixat els nostres avantpassats i nosaltres mateixos

amb la conseqüent falta de coneixement i reflexió pel que fa a la nostra pròpia condició humana. Saber d'on venim és una eina imprescindible per poder-nos mirar a nosaltres mateixos com a humans i com a ciutadans d'una societat determinada.

Veure una societat que a part d'interessar-se per conèixer aquesta pròpia història també aposta per fer memòria d'aquells fets que considera relle-

vants per poder extreure'n alguna lliçó valuosa per contribuir a formar un país més digne, just i democràtic, és d'admirar. A casa nostra les polítiques de l'anomenada memòria històrica -és a dir, de la potenciació del record d'uns determinats fets històrics que han de servir a la societat per valorar millor el seu passat- es pot dir que mai han estat suficients i/o sincers, això sí és que s'han fet.

Des de l'Assemblea Popular de Porreres creim que és imprescindible que no només des de les instàncies públiques -que també, i tant!- s'ha de potenciar el record d'aquelles accions, fets o lluites del passat sinó que també les agrupacions o col·lectius de caire cívic hi han de tenir un paper fonamental. I de fet, si no fos per aquestes entitats, segurament bona part de la nostra història més recent seria molt més desconeguda del que és avui en dia. Per tot plegat, nosaltres també hi volem contribuir.

Dins aquest marc de recuperació de la memòria hi ha el record de les víctimes que patiren la repressió durant la Guerra Civil, així com també tot el que va representar la II República i la posterior guerra. El perquè és clar: massa anys va durar un silenci sobre aquest tema que ens ha abocat a l'oblit més insofrible i destrossador de la memòria col·lectiva de la ciutadania d'aquest país. És necessari dir, però, que la memòria històrica no només es fonamenta en aquest tema: la lluita pels drets democràtics al

CONFECCIÓ A MIDA
DISSENY INTERIOR
DECORACIÓ TÈXTIL

CHITÓN
DECORACIÓN

www.chitondeco.com

info@chitondeco.com

DAGMAR & ERICH FUSS
07260 Porreres/Mallorca
Ctra. Porreres – Campos km 0,4

Tel. 971-16 82 57
Fax 971-16 85 28

nostre país té una història ben i ben llarga, de la qual es poden recobrar de l'oblit moltíssims exemples que ens poden ser desconeguts encara avui.

En aquest sentit des de l'Assemblea vam pensar que era una bona idea realitzar una *Ruta de la Vergonya* pels punts més senyalats dels carrers i cases de la nostra vila on es succeïren els fets més importants durant la Guerra Civil coincidint amb el 76e aniversari de la finalització d'aquella guerra que deixà marcada llargament aquesta societat. Alguns dels llocs son: el racó de darrera l'Oratori de la Santa Creu, les seus socials de Falange de Porreres situades a l'actual edifici del Bar Can Miquel i en acabar la Guerra Civil a la Rellotgeria, Ca'ls

Hermanos -que serví de presó durant setmanes per tenir-hi controlades les futures víctimes dels falangistes-, entre d'altres, tot recorrent els carrers i altres indrets que van tenir un paper més destacat en aquells anys.

Aquesta idea va madurar i va arribar a bon port. L'activitat es va realitzar el passat dia 4 d'abril de la mà del recent guardonat historiador porrerenc Bartomeu Garí, sens dubte el millor especialista en la temàtica. També hi participaren els Xeremiers de Porreres i el col·lectiu Sang de Terra. Aquesta activitat ens ajudà a entendre més aquells anys, aquell context i aquella societat i sobretot a reflexionar sobre el nostre propi pas-

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

GENER 2015

Dia		
16.....	0,1	litres/m ²
19.....	0,5	litres/m ²
20.....	15,8	litres/m ²
21.....	1,8	litres/m ²
22.....	1,7	litres/m ²
23.....	0,2	litres/m ²
30.....	2,1	litres/m ²
Total	22,2	litres/m²

FEBRER 2015

Dia		
2.....	1,3	litres/m ²
3.....	8,9	litres/m ²
4.....	14,8	litres/m ²
5.....	2,6	litres/m ²
16.....	5,6	litres/m ²
17.....	3,8	litres/m ²
21.....	10,3	litres/m ²
23.....	3,6	litres/m ²
25.....	1,2	litres/m ²
26.....	2,4	litres/m ²
27.....	5,1	litres/m ²
Total	59,6	litres/m²

MARÇ 2015

Dia		
4.....	3,4	litres/m ²
5.....	0,4	litres/m ²
14.....	8,5	litres/m ²
15.....	0,8	litres/m ²
16.....	2,8	litres/m ²
20.....	6,5	litres/m ²
21.....	1,0	litres/m ²
22.....	0,3	litres/m ²
23.....	1,2	litres/m ²
24.....	14,0	litres/m ²
25.....	3,3	litres/m ²
Total	42,2	litres/m²

NOTICIARI PORRERENC

Antoni Sorell i Simó Tortella

Francisca Mora va ser presentada com a cap de llista de Proposta per les Illes (El Pi) a la batlia de Porreres L'acte, celebrat a s'Escorxador, va comptar amb la presència dels vicepresidents Josep Melià i Antoni Pastor, el secretari general Antoni Amengual i els membres de la junta local.

61 aniversari de la construcció de la carretera de Montsió. Va ser un 14 de gener de l'any 1954 quan els porrerenques i porrerenques construïren la carretera que uneix el poble amb el santuari.

La 15a edició del Tast de vi porrerenc va comptar amb la participació de 20 vins: 2 blancs, 8 rosats i 10 negres. El guanyador, en la categoria de vi blanc, va ser Domènec Cintes. En rosat, el premi el va aconseguir Rafel Joan. Biel Mesquida, fidel a la tradició dels darrers anys, va endur-se'n el premi en la categoria de vi negre.

El president del Club Columbòfil de Porreres, Miquel Àngel Veny, ha estat elegit nou membre de la Federació Columbòfila Internacional. Després d'anys sense representació, la Federació Espanyola tindrà un membre permanent porrerenc. La federació internacional aglutina 64 països i té més de 20 milions de socis.

Dia 28 de febrer ens va deixar Joan Noguera Sitjar, que va dedicar gran part de la seva vida a servir a l'Oratori de Sant Felip Neri.

Ja són 28 els anys que Bartomeu Amengual i Joan Barceló editen el Calendari Porrerenc. Per molts d'anys més!

La Filharmònica Porrerenca compta amb dues incorporacions més. Són els germans Joan Miquel i Lluís Moreno Vidal.

L'Ajuntament de Porreres vol instal·lar càmeres de videovigilància al Parc Verd. El motiu d'aquesta petició no és altre que els constants actes vandàlics que s'hi perpetren les darrerament.

Assemblea constituent de Més per Porreres a s'Escorxador. L'acte va comptar amb la presència dels dirigents de Més, Fina Santiago i Biel Barceló.

Autos Veny

Tels: 971 58 15 77 - 971 58 10 54
 Fax: 971 58 16 15
 E-mail: gerencia@autosveny.com

Concesionario
Autos Veny, S.A.
 Carretera Campos, s/n
 07200 Felanitx
 Illes Balears

12 100 5848 - 9126 TMS

**jaume
sastre
soler SL**
 materials de construcció

ceràmiques i gres bigues imitació fusta
 ciments saques aïllants canonades
 lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
 (SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
 07260 - PORRERES
 TEL. I FAX: 971 647102

TEMPS DE CANVI

Maria Antònia Nicolau Rosselló

La nostra societat és de cultura cristiana, ningú ho posa en dubte, però aquests darrers anys, fruit de les migracions, hi ha arribat gent d'altres indrets, amb noves creences i noves maneres de pensar.

L'ésser humà s'ha relacionat des dels inicis de l'hominització amb allò sagrat. Des que l'ésser humà és el que és, la seva relació amb un ésser superior ha estat present: a través del cel, el sol, la lluna, les aigües, les pedres, la terra, la dona, la fecunditat, la vegetació, l'agricultura i també el temps.

El lloc de culte, per tant, és una manifestació privilegiada del lloc sagrat com a expressió de l'estructura i la dimensió absoluta de la vida humana.

Els llocs de culte ens donen una idea aproximada de l'abast de la religió en el món i ens mostren la diversitat religiosa que hi ha en la nostra societat.

En aquest nou paisatge de la globalització, les religions han deixat la parcel·lació geogràfica per inserir-se en la nostra vida quotidiana per mitjà de les noves tecnologies: facebook, twitter, instagram...

Avui en dia se'ns ha fet habitual anar a qualsevol lloc de feina i trobar-nos amb en Mohamed, na Lamina, en Karin, na Salama, en Jalil... i, fins i tot, a vegades, ens sorprenen parlant la nostra llengua quasi tan, bé o millor que bastants dels qui fa anys i panys que vivim aquí.

Són molts, i segurament de cada vegada seran més, els qui han deixat la seva terra per poder donar un futur millor als seus fills i filles, i he de recordar que aquest fet no és puntual d'aquest moment històric, perquè la història de la humanitat és una migració continua d'un lloc a un altre, sempre cercant viure amb millors condicions de vida.

Per molts de nosaltres és molt coneguda l'emigració de familiars nostres en el segle XX i la necessitat de trobar llocs on poder mantenir vives les seves arrels per no perdre aquells elements constitutius de la seva identitat.

Segurament és el mateix que els passa als immigrants vinguts al nostre poble. Necessiten trobar moments i llocs per refermar els seus trets d'identitat per poder transmetre amb fidelitat les seves arrels.

Enllaçant la importància dels llocs de culte per a qualsevol religió i la necessitat de reforçar els llaços més impor-

tants que els identifiquen escau parlar de la mesquita com a lloc de culte per pregar, però també com a lloc de reunió social i cultural, d'ajuda i d'orientació mútua entre els membres de la comunitat. Lluny del país d'origen i en alguns casos acabats d'arribar, les persones hi troben un vincle amb el món que han deixat enrere i que sovint troben a faltar.

A Mallorca tenim la sort de trobar indrets i persones que obrin portes perquè el diàleg interreligiós sigui un camí per fer plegats creients de diferents tradicions religioses, perquè vivim un temps nou que ens ha de permetre obrir finestres per conviure amb gent diferent. Tenim al davant un gran mestre: el Beat Ramon Llull.

Precisament, seguint les seves petjades, el primer diumenge de gener vàrem pujar a la muntanya de Randa, en la sortida que l'Agrupació Cultural va organitzar per iniciar l'Any Ramon Llull. A Sant Honorat vàrem poder visualitzar el monument que hi ha ***De la unitat de les religions***

Contemplant la meravellosa vista panoràmica des d'aquesta imatge, podem constatar que és necessari canviar la ment i el cor per ser més sensibles al diàleg entre les diferents creences i religions, perquè, com diu el jesuïta González Faus: "Tota fe religiosa és necessàriament dinàmica, creix com creixem nosaltres".

Si ens obrim respectuosament els uns als altres, les diferències són el mirall de la riquesa interior que cada un té i que val la pena valorar.

CONVERSES ENLLAÇADES

Bartomeu J. Barceló Ginard

II. ANTÒNIA LLANERAS ROSSELLÓ

Parlam amb n'Antònia de *Gent Menuda*, que ja la coneixem més així que per n'Antònia de can Pastís, i és que són molts anys trenta-dos duent el mateix negoci com per no crear tradició. Molts d'anys i molta feina, i molt de criteri a l'hora de valorar la situació del sector del petit comerç en particular i del comerç en general i feina feta també des de l'associació de comerciants a Porreres. Mare d'en Colau i dona d'en Colau, amb el darrer van en bicicleta a fer la ruta de la Mallorca profunda, per cobrar forces i no perdre el món de vista, i com que no els basta el món que toquem amb les mans, no perden tampoc de vista el món de la fantasia, el de la imaginació, i així, n'Antònia llegeix s'animeta, que és una passió, aquesta de la lectura, compartida amb en Colau. I a més d'això, té sensibilitat abastament com per posar, mentre dura la nostra conversa, música impressionista francesa de piano, Satie... Ja sabreu que n'Antònia té son pare i sa mare vius i que és la major de quatre germans. Ah, ja no hi pensava! El germà petit és ciclista com el pare, només que de manera professional, i nom..., com era... eh... ah, sí! Joan Llaneras.

Com pot sobreviure un negoci avui a Porreres?

Amb molta paciència, voluntat i ganes de fer feina. Vaig posar el negoci de roba d'infants perquè feia feina a les perles i tancaren. Vaig anar a l'atur i com que no hi havia gaires tendes d'al·lot petit a Porreres vaig agafar un traspàs. He treballat per modernitzar el negoci, primer a l'Almoina, on era la Mònaco, i després al cap de cantó i després aquí, a la plaça d'en Mora, on fa set anys que hi som, i de nou reformant. Aquest pic, però, ens ha coincidit amb la crisi, una hecatombe de crisi, i anam aguantant. El tema és que els negocis donen, però les despeses et mengen, baixen molt els marges, un IVA del 21% és una barbaritat, és terrible, perquè els jornals no han pujat, al contrari, el poder adquisitiu de la gent ha baixat. És injust i així com es du serà inviable, que

hem de vendre una barbaritat per cobrir despeses, i de benefici en queda poc. En el meu cas mirarem d'aguantar cinc anys, perquè més no podem fer, i després ja veurem la jubilació...

Vols dir que han canviat les maneres de fer negoci...

I tant! Mira, la gent jove d'entre catorze i vint anys té una altra mentalitat. Hi ha un tipus de gent que sempre serà de les grans superfícies, que tenen ganes de comprar a Ciutat, veure moltes tendes, passejar, renou, música, comprar més i barat i per aquest perfil de client, el petit comerç és avorrit. Després arriba una edat en què aquesta manera de comprar atabala, causa: aparcar a Ciutat, el tipus de productes, i aleshores es valora més la qualitat de la roba, que caigui bé, les talles canvien, es té en compte qui despatxa el comerç, que conegui els clients; canvien les prioritats. Per això un petit comerç ben dut, ben muntat, a la llarga pot aguantar. En canvi, si tothom posa negoci, si es perd la professionalitat, tot se complica.

I amb les grans superfícies?

Clar, a més tenim les grans superfícies, que tenen el poder absolut, que són el gran capital que comanda damunt els polítics. A Mallorca mira el que estan fet, els dos grans complexos que s'obriran. Serà entre ells que es faran mal, no només als petits. A Campos mateix hi ha *Lidl*, *Müller*, *Mercadona*, i *Eroski* ha de tancar. La gent que té un negoci petit s'ha de sacrificar, i les grans superfícies demanen llibertat d'horari als polítics i demanen llibertat d'horari de feina als treballadors. Com pots fer la teva família així?

A Porreres la tendència d'obrir sempre ja es comença a fer, el comprador té més facilitats, és ver, però les vendes no augmenten o poden quedar per l'estil. Pels Reis obrim i no ve

una rata! On va la gent? A Palma! A Manacor que ja hi ha un parell de franquícies, els comerços tanquen a l'estiu, i així no es dona servei, i trob que hauríem de saber trobar una bona solució per a tots.

Com han canviat la gent que ve a comprar?

La manera de viure ha canviat. Les dones fan feina a fora casa. Abans compraven amb els infants. Venia Pasqua, Sant Roc, Nadal i aprofitaven. La gent se mudava molt i comprava vestits. La dona ara s'arregla per vestir, però els infants no surten tant per comprar roba i s'han perdut els dissabtes i diumenges, perquè la gent porta xandalls i qualsevol cosa.

Per altra banda, qui sap comprar sap quan una peça està ben feta, quan cau bé, la qualitat que té, i no va a les botigues de *low-cost* a cercar segons què, només hi anirà si vol barat, però no qualitat. Botigues com la nostra s'han de centrar en la qualitat i l'atenció al client, un client de classe mitjana.

I no només ha canviat com es compra, sinó com es ven.

Obrir un comerç...

No s'ha de muntar un comerç sense saber què és el que fa falta. A Porreres hi va haver un moment en què les botigues d'infants eren cinc. Ara, amb una població de més de cinc mil habitants dels quals un percentatge important ha vingut de fora i no té un poder adquisitiu suficient, altres que són estrangers, que en tot cas van a restaurants, la població que queda és major i, per tant, no hi ha població per aquests negocis i es perden doblers. A més, ha baixat la

natalitat i trobar una parella amb tres fills o més és com una ametlla que es redreça. En el meu cas la baixada de la roba de petits s'ha compensat perquè traïem la de dona. Cal estudiar-ho bé.

I pel que fa als teixits?

Els productes naturals són els millors, el coto... Tot allò sintètic és porqueria pura. Vivim un moment en què tot ve de països orientals, però produït per marques internacionals que localitzades allà baixen els costos de producció via salaris baixos, feina d'infants, o el que sigui. Es donen fets a vegades ben contradictoris, perquè veus com teixits produïts industrialment són de baixa qualitat, i en canvi, quan són fets a mà a aquests països, són una passada. Vaig tenir una caçadora feta a València de seda de colors, estava beníssim, a més molt bé de preu, i tot era perquè l'havien brodada a la Índia! Muntaven una fàbrica allà i els sortia a bon preu per mor dels salaris baixíssims que paguen als artesans allà; això del *low-cost* és una vergonya i quan els hi troben, a les marques fortes, ho tapen amb doblers.

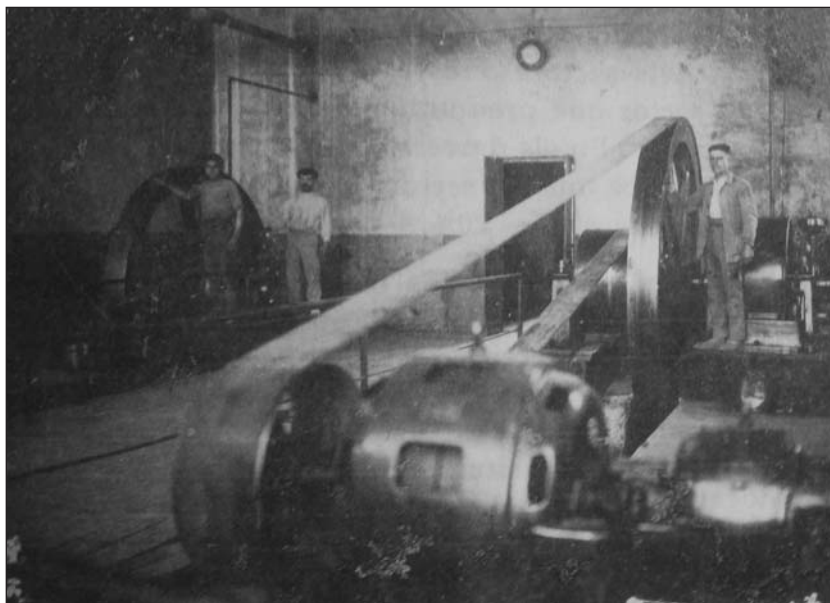
Com veus Porreres?

A Porreres s'hi viu bastant bé, però trob que no el cuidem bé del tot. Per exemple, de façanes s'han fet pecats, no si han mirat gaire, i s'ha permès. Pel que fa als serveis està bastant bé. Tenim l'Auditori, el pavelló, la piscina coberta... En general, som participatius, i crec que sabem assessorar i atendre bé els clients, perquè també vénen de pobles de veïnat a comprar aquí, per la nostra oferta.

Gener 2015

PORRERES, 1915: ANY DE PROGRESSOS I MILLORES

Francesc Melià

Interior de la central elèctrica. Fons de Bartomeu Garí.

La dècada dels primers vint anys del segle passat foren, sense dubte, molt interessants des del punt de vista dels avenços tècnics en general. I d'entre aquests podríem destacar, pels beneficis que suposaren a la majoria de ciutadans, els que fan referència a l'energia i a les teleco-

municacions. En aquest sentit l'any 1915 a Porreres fou determinant.

L'energia elèctrica funcionava amb normalitat a la vila des de que l'any 1913 es posàs en funcionament la central local coneguda com *sa fàbrica d'electricitat*. Fou iniciativa de l'empresari i enginyer Joan Ordi-

nes Cruelles juntament amb l'industrial porrerenc Joan Mas i en aquells moments ja assortia de corrent a més de cent abonats. L'esmentat Joan Mas era propietari d'un negoci de farinera i de serradora de fustes, per la qual cosa es reutilitzà el motor de la farinera com a força incial del generador.

Pocs temps després es mostraren les limitacions de la instal·lació. I és que es necessitava generar més fluid elèctric perquè la demanda ja era més gran: de manera progressiva l'electricitat anava entrant a les cases de la vila a la vegada que era més habitual que les empreses també la incorporassin en la fabricació dels productes. Així doncs, els promotors apostaren per crear un nou edifici amb nova maquinària de major potencial. A més a més, a la nova fàbrica va acoplar-hi la maquinària per a moldre el blat i la serradora mecànica¹.

Finalment, dia 3 de maig de 1915 es va inaugurar oficialment la central

PORRERES - tlf. 971 64 73 16

que funcionava en proves. Les pàgines de *La Almudaina* ho relataven d'aquesta manera:

*“Serían las seis y media de la tarde del citado día tres cuando desde la iglesia parroquial salieron en cruz alzada el Rdo Cura Parroco y Comunidad con una comisión del Ayuntamiento presidido por el sr Alcalde y varias de las personas de más valía de la población acompañadas por la banda de música y sea dirigieron a la nueva central en donde les esperaba numeroso público hasta que se hizo imposible el tránsito por carretera.”*²

El rector va beneir l'edifici, d'uns 300 metres quadrats, i en un gest simbòlic accionà la manivela per donar llum al poble. S'havia adornat la placeta i la creu del costat de la central amb moltes bombetes, així com la resta de carrer.

També aquell any va tenir lloc la inauguració de la nova estació de telegrafia del poble. En aquells moments suposava un gran avenç pel que fa la comunicació i per aquest motiu l'Ajuntament es va implicar decididament. Aquesta nova oficina - situada a l'antic carrer del Quarter - estaria connectada amb la de Lluçmajor i el consistori porrerenc va fer una inversió total de 3.030'08 pessetes per, entre altres coses, la instal·lació de 180 pals per enfil·lar-hi el cablejat. La gestió del servei de telegrafia va recaure en Maria Rosselló Beltran, per la qual cosa s'instal·là l'estafeta en una casa propietat de la família³.

De la mateixa manera i en parellada solemnitat arribà el dia de la posada en funcionament. El primer dia de

maig les autoritats municipals, acompanyades de la banda de música, es dirigiren al local; allí, el rector el va beneir i van enviar uns telegrams de prova que van provocar, segons el cronista, “una gran ovació per part dels assistents”. Acte seguit es van desplaçar a l'Ajuntament on es va servir un refresc per a tothom.⁴

Tant una com altra innovació significaren una empenta forta pels porrerencs. En aquests anys a la vila destacava l'activitat de fàbriques i empreses relacionades amb el sector de la fusta, els teixits, el vi, els materials de construcció o la maquinària agrícola. De la mateixa manera, s'obriren nous establiments comercials i negocis. Tant uns com els altres es van poder beneficiar d'ambdues innovacions.

Igualment en l'àmbit domèstic en què, passeta a passeta, les bombetes

substituiran als quinquès, llums de carbur i llums d'oli. Es tractarà d'un procés lent, progressiu, i vinculat a l'augment de la capacitat adquisitiva de les famílies. De fet la llum de bombeta continuarà sent un fet ben extraordinari i bona mostra d'això és que, en aquesta època un dels grans atractius i signe de prestigi de les festes més assenyalades fos la “*il·luminació extraordinària de la Plaça*”.

- 1 PUJALTE, Ferran: “L'electrificació de Porreres”, p. 137-138, a Homenatge a Jaume Martorell Cerdà, Miscel·lània d'Estudis Balearics, Porreres, 2008.
- 2 Diari *La Almudaina*, 4-05-1915: “Porreras. Nueva central eléctrica”.
- 3 AMPo, Llibre d'actes de l'Ajuntament núm. 42 (any 1915), f. 12, 19v i 24v.
- 4 *La Almudaina*, 1-05-2015, “De Porreras. Inauguración del Telégrafo”.

Graduat Social

Av. Bisbe Campins, 3
07260 PORRERES
Tel. 971 16 80 38

RESTAURACIÓ DE MOBLES

c/ cerdà, núm. 105
tel. 971 168 072

07260 porreres
mòbil 687 559 600

LLUÍS SALVADOR D'HABSBURG-LORENA I BORBÓ-DUES SICÍLIES, S'ARXIDUC

Maria Barceló Crespí

Enguany, ha estat declarat Any Arxiduc per recordar el centenari de la mort d'un home que tant va estimar i tant va fer per Mallorca.

Era fill del gran duc Leopold II de Toscana i de la princesa Antonieta de Borbó-Dues Sicílies, filla del rei de les Dues Sicílies (Nàpols-Sicília). Va néixer a Florència, al palau Pitti, el 4 d'agost de 1847 i va morir a Brandeis an der Elbe, a Bohèmia (actual Txèquia) el 12 d'octubre de 1915.

Era membre de la branca Àustria-Toscana de la família Habsburg. Ostentava els títol d'arxiduc d'Àustria, a més de príncep de Bohèmia, d'Hongria i de la Toscana. Val a dir que arxiduc era un tractament propi del Sacre Imperi i més tard de l'imperi austro-hongarès aplicat als membres de la família dels Habsburg.

L'any 1859, arran de l'ocupació de la Toscana per part de les tropes de Víctor Manuel II de Savoia en el context de la unificació italiana, la família gran ducal hagué de partir a l'exili instal·lant-se a Àustria baix la protecció de l'emperador Francesc Josep I.

L'arxiuc Lluís Salvador fou un príncep errant que dedicà la seva vida als viatges i a realitzar importants estudis sobre bona part de les illes de la Mediterrània, es especial les Balears. En el seu iot *Nixe* solcà les aigües de la Mediterrània fent estades a països com França, Egipte i Itàlia. Arribà a Mallorca per primera vegada el 1867, d'incògnit, baix el nom de conte de Neudorf. El 1872 tornà amb el propòsit de continuar les seves investigacions i de llavors ençà hi passà llargues temporades.

Home de gran cultura, s'interessà per l'etnografia, la història, la geografia, l'art, la llengua... per la nostra cultura en general i s'involucrà plenament en la vida de l'illa. Expressà una gran estima a Mallorca, que esdevingué com una segona pàtria.

BAR
CA'N
GUILLEM
ENTREPANSTAPESPIZZES

AV. BISBE CAMPINS, 1 PORRERES 971 647 495

Estanc Can Poo

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Havans gravats per a festes.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Juguets. Perfumeria. Articles de regal

Avinguda Bisbe Campins, 12 • Porreres.

Tel. 971 16 66 36 - Fax: 971 64 70 24

Comprà algunes possessions a la serra de Tramuntana, que restaurà i condicionà, com és ara Miramar, s'Estaca, son Ferrandell, son Gallard, son Gual, a Valldemossa, i son Marroig i sa Pedrissa, a Deià. Arribà a ser propietari de bona part de la costa compresa entre Valldemossa i Deià.

Hi convidava personatges reconeguts com Santiago Rusinyol, Miguel de Unamuno, Jacint Verdaguer, Odón de Buen, Gaston Vuillier, Cartailhac, Uetam, Rubén Darío i molts altres així com membres de la reialesa europea.

Alhora col·laboraren amb l'arxiduc diversos intel·lectuals mallorquins com Antoni Maria Alcover i Mateu Obrador Bennàsser. Nomenà administrador Francisco Manuel de los Herreros i secretari Antoni Vives Colom.

El 1887 conegué Catalina Homar Ribes (Esporles, 1869 - Valldemossa, 1905), a la que convertí en la madona de s'Estaca i amb qui mantingué una relació afectiva certament especial.

Va promoure actes culturals com, per exemple, la celebració a Miramar el 1877 del sisè centenari de la fundació per part de Ramon Llull del col·legi de llengües orientals amparat per Jaume II de Mallorca.

Home políglota, adquirí un bon coneixement de la llengua catalana, en la qual va redactar *Rundayes de Mallorca* (1895), avançant-se a la col·lecció de mossèn Alcover, *Lo que sé de Miramar* (1911) i *Somnis d'estiu ran de mar* (1912), així com la correspondència que va mantenir amb Miquel Costa i Llobera i Jacint Verdaguer.

Resultat de les seves recerques foren els nombrosos treballs publicats (la majoria en llengua alemanya) tant de

caràcter descriptiu com de tipus literari. Cal remarcar la seva monumental obra *Die Balearen in Wort und Bild geschildert* (1869-1891). Aquesta obra, Les Balears descrites amb paraules i imatges, ha estat editada i traduïda en diverses ocasions.

El seu amor per la cultura i les arts, en féu un autèntic mecenes de científics i artistes.

Designà hereu universal de tots els seus béns Antoni Vives i Colom, el seu secretari personal, col·laborador i home de confiança que l'acompanyà des del 1872 fins a la seva mort, i els seus fills.

La popularitat de l'arxiduc ha continuat a Mallorca fins avui. De fet, ha esdevingut un personatge gairebé llegendari.

ALGUNES REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Colom Palmer, Mateu: *Catalina Homar. Història d'una passió*, Palma, 2001.

Heindrich, Herbert: *La Mallorca del Archiduque Luis Salvador: excursiones al pasado siguiendo las huellas del archiduque*, Palma, 1993.

March Cencillo, Juan: *S'Arxiduc. Biografía ilustrada de un príncipe nómada*, Palma, 1983.

Schwendinger, Helga: *El Archiduque Luis Salvador de Austria: príncipe, científico, viajero*, Palma, 1991.

Trias Mercant, Sebastià: *Les possessions mallorquines de l'arxiduc*, Palma, 1994.

Bàrbara-Art
DECORACIÓ - ANTIC

Gabriel Cortés

MESTRE ARTESÀ LLAUNER

FANALS MALLORQUINS - RESTAURACIÓ DE METALLS

Pl Molí de N'AMENGUAL, 10 - Telèfon i Fax 971 64 72 41 - 07260 PORRERES

DE LES PITONISSES GREGUES A LES SIBIL·LES D'AVUI

(O LA NECESSITAT INNATA DE L'HOME PER DESCOBRIR EL DESCONEGUT O EL MÉS-ENLLÀ)

Simó Tortella

Introducció.

*El jorn del judici
parrà qui haurà fet servici.
Jesucrist, Rei universal,
home i ver Déu eternal
del cel vindrà per a jutjar
i a cada u lo just darà.*

...

*Ob humil Verge! Vos qui heu parit
Jesús Infant aquesta nit,
a vostro Fill vullau pregar
que de lo infern nos vulla guardar.
El jorn del judici
parrà qui haurà fet servici.*

Són molts els que hem sentit i escoltat aquestes estrofes del Cant de la Sibila. Però, què s'amaga darrera aquestes lletres? On es remunten?

Anem a fer un viatge dins la història per poder aclarir què eren les sibil·les i què és el que ha passat amb elles fins arribar als nostres temps.

1 – Les Pitonisses gregues.

Ens remuntam al s. VI – V a. C. a l'antiga Grècia i més concretament al temple del déu Apol·lo situat a la ciutat de Delfos. En aquest centre de

culte hi havia uns personatges femenins, les Pitonisses, què eren un element molt important per les grans jerarquies ja que segons es creia podien arribar a conèixer la voluntat dels déus¹.

A l'antiga Grècia el tema de l'endevinació el trobam centrat en l'Oracle de Delfos (el centre més important d'endevinació), on segons la llegenda el déu Apol·lo va matar d'un enamorament a Pitó, una gran serp que protegia el famós Oracle. Pels antics grecs aquest acte suposava el triomf dels déus olímpics de la llum sobre els de les tenebres.

En commemoració de tal gesta es varen instituir els Jocs Pítics i es va construir un temple sobre el cau de la serp vençuda pel déu, a l'interior més profund del qual es trobava la pedra més sagrada de tot Grècia, l'ὄμφα λός que era considerat el melic del món, el centre exacte de la Terra. De fet, el terme: ελφύς significa "úter", i els sacerdots afirmaven que Delfos era l'úter o el centre de la terra.

El mite narra que va ser Zeus qui va decidir que aquest punt situat al peu de la muntanya Parnàs, el lloc sagrat de les Muses, fos el "melic del món", després que el mateix Zeus amollàs dues àguiles a la mateixa velocitat des dels extrems oriental i occidental de la terra a fi que es trobassin. Els grecs creien que aquesta pedra de marbre en forma d'ou, que varen anomenar ὄμφα λός, és a dir, "melic", era, doncs, el centre del món i junt amb ella se situava el trípede sobre el qual s'asseia la sacerdotessa per a pronunciar les seves profecies. La mitologia diu que a la muntanya Parnàs i als voltants de la propera font de Castàlia, envoltada de boscos de llorens, es reunien les Muses i les Nàiades, divinitats de les fonts, que cantaven alhora que Apol·lo tocava la lira. L'oracle, dedicat a Apol·lo, va rebre el nom del poble veïnat de Delfos (que avui ja no existeix) i es va convertir en el més famós i consultat de tot el Mediterrani.

A Delfos la dona sacerdotessa a qui el déu Apol·lo li havia concedit el do de ser suport dels seus oracles va rebre

floristeria i jardineria
CanMurtó
COMPOSICIONS FLORALS
PER A NOCES, COMUNIONS
I TOT TIPUS DE CELEBRACIONS
C/ Sa Galla, 92 - 07260 PORRERES
Tel. 971 647 053 - Mòvil. 689 689 667
Fax. 971 647 053

Bar Pub
ES FAROLET

el nom de “Pítica” o “Pitonissa” (nom derivat de la serp Pitó). Segons algunes tradicions, la primera Pitonissa que va actuar a l’oracle de Delfos s’anomenava Sibil·la i el seu nom es va generalitzar i es va continuar utilitzant com a denominatiu d’aquesta professió. En un principi la Pitonissa era escollida entre totes les joves verges nascudes a Delfos, però posteriorment, des del dia en què un devot va seduir la sacerdotessa de torn, les van començar a triar majors de cinquanta anys, sent obligatori que mantingués abstinència sexual durant tot el temps que exercia el seu càrrec reclosa al recinte sagrat.

2 – Paral·lelisme amb els Reis Mags.

Durant tots els segles posteriors les sibil·les seguiren en el punt de mira de tots els que volien predir el seu futur, sobretot els governants i potestats. Per tant no és d’estranyar que en la interpretació del text de l’Evangeli de Mateu 2, 1-12 les tradicions hi veiessin la figura de la Sibil·la.

El fet de la importància que les sibil·les seguien tenint a l’Edat mitjana queda ben reflectida quan una vegada construïda la Capella Sixtina, Miquel Àngel va rebre l’ordre de decorar la volta de la capella per part del Papa Juli II i en ella hi va deixar constància de 5 sibil·les: CUMA, PERSEA, ERITREA, DELFICA i LIBICA. Cada una d’elles, d’una o altra manera, varen predir l’adveniment de l’era cristiana i per això el Papa va voler que hi figurassin². Per altre costat també s’ha d’esmentar que la cultura popular parlava d’altres sibil·les, que també profetitzaven el naixement de Jesús i altres fets de la seva vida i passió, però davant la manca de documentació tot fa pensar que Miquel Àngel va optar per no pintar-les amb la resta³.

3 – La Sibil·la dins la litúrgia.

No és d’estranyar que durant l’Edat mitjana la Sibil·la passàs a formar part de la litúrgia nadalenca i a més si tenim en compte que Sant Agustí al seu llibre 18, capítol 23 de la seva obra *De Civitate Dei* va reproduir en llatí la profecia *Judicii Signum* de la Sibil·la d’Eritrea⁴.

El text llatí fou inclòs a un sermó titulat *Contra iudaeos*, que s’atribuí a Sant Agustí, però que era del bisbe Quodvultdeus de Cartago i que es llegia a la lliçó novena de les matines de Nadal. Aquesta lectura era molt habitual a l’Edat mitjana i l’escenificació d’aquest text era coneguda com la processó dels profetes, ja que mentre es llegia eren convocats profetes de l’Antic Testament i altres personatges com Virgili, Nabucodonosor i la Sibil·la d’Eritrea.

La Sibil·la pronunciava un llarg oracle, encapçalat per les paraules *Judicii Sig-*

num, on profetitzava la venguda de Jesucrist com a jutge i on descrivia els successos de l’arribada de la fi del món.

La reforma del culte introduïda després del Concili de Trento va suposar la desaparició a les celebracions litúrgiques de la majoria de les representacions i drames no purament religiosos que es celebraven a tot Europa. Així, al Breviari romà, que Pius V publicà el 1568 seguint les directrius del Concili, no figurava el sermó pseudoagustinianà a les matines de Nadal, quedant la Sibil·la fora de la litúrgia.

4 – La Sibil·la a Mallorca.

Quan a Mallorca va començar a regir el nou breviari el 30 de novembre de 1572, es va deixar de cantar la Sibil·la, almanco a la Seu, fins el 1575, en què el bisbe Joan Vic i Manrique la va permetre, però ja fora del seu context originari⁵.

No fou fins a la reforma del Concili Vaticà II, i més concretament el 1967 quan es va aprovar una ordre de celebració de la Nit de Nadal a Mallorca que feia que el cant retornàs al seu lloc habitual que era el de la litúrgia i així ha seguit fins avui.

Durant els anys de transmissió oral les versions musicals i del text han anat sofrint variacions i són vàries les tonades que es poden escoltar el vespre del 24 de desembre a les Matines de totes les poblacions de Mallorca. El que si no ha canviat és aquest missatge original que fa referència a l'Apocalipsi i al naixement de Jesucrist.

Però ara en aquest viatge facem una ullada cap a altres llocs on podem trobar la Sibil·la. Per exemple en aturarem a les representacions dels Pastorells, l'Adoració del Reis i El rei Herodes de molta tradició ja des del segle XVI fins arribar als nostres dies, si bé durant la primera meitat del segle XX va sofrir un gran apogeu. Són molts els indrets on es feien aquestes representacions durant aquests dies de Nadal. Avui la més coneguda és la que es realitza a l'escalonada que hi ha entre el Parc de la Mar i La Seu de Mallorca que és obra de Llorenç Moyà i Gilabert⁶. En aquestes representacions sempre hi apareix la Sibil·la alhora d'esbrinar on ha de néixer el nin Jesús i també per saber quines són les profecies venidores.

La presència des de la Conquesta de Mallorca del cant de la Sibil·la a les Matines de Nadal l'han fet mereixedor, en virtut de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, de ser considerat com un dels béns més rellevants del patrimoni històric de les Illes Balears i, per tant, d'una protecció individualitzada, que, tal com asse-

nyala l'esmentada Llei, és la de Bé d'Interès Cultural.

Per això fou declarada Bé d'Interès Cultural immaterial per declaració del 13 de desembre de 2004. També el 16 de novembre de 2010, després d'un procés de documentació, la UNESCO la va reconèixer a la seva Llista representativa del patrimoni immaterial⁷.

Conclusió.

En definitiva hem fet un llarg viatge pel temps que ens ha conduït des de l'antiga Grècia fins al nostres dies amb la companyia de la Sibil·la. Hem anat per terrenys pagans i per altres de creients. La humanitat, durant tots aquests segles, ha anat canviant i ha aconseguit fer grans passes en el camp de la ciència però segueix volent saber el seu futur pròxim. Malgrat tots aquest avanços ens seguim sentint insegurs i vulnerables davant el dia a dia de la nostra vida. En definitiva, quan l'home no troba respostes, les cerca en el més enllà.

BIBLIOGRAFIA

F.VICENS, El cant de la Sibil·la a Mallorca (Menjavents 58), Palma: Edicions Documenta Balear 2004.

A.PONÇ I FULLANA, Teatre de Nadal a Santanyí, Santanyí: Ajuntament de Santanyí 1992.

P.J.LLABRÉS I MARTORELL, Celebrar Nadal a Mallorca (Publicacions del Centre d'Estudis Teològics de Mallorca 28, 2), Palma: Centre d'Estudis Teològics de Mallorca 1999

L'ESCUDELLA. Revista de Història i Cultura, 3 (2012), 1-19 Xeraco: Associació Cultural La Goleta Xeraco.

M.S.FONT POQUET, El Nadal a Mallorca, (Mallorca passa a passa 5), Palma: Miquel Font 2004, pp. 89-94

Fulletó editat pel Bisbat de Mallorca i Consell de Mallorca <<El cant de la Sibil·la a les esglésies de Mallorca · Nadal 2014>>, Palma 2014

[en línia] Consell de Mallorca <<http://www.conselldemallorca.net/?&id_parent=1309&id_class=11349&id_section=4955&id_son=3959>> [consulta 23 desembre 2014]

[en línia] <<http://www.websanjorge.es/wordpress/2010/04/las-sibilas/>> [consulta 23 desembre 2014]

[en línia] <<http://www.fadal.us/!Vf1/Miguel%20Angel/!Textos/Sixtina/Sibilas/Sibilas.htm>> [consulta 23 desembre 2014]

GRUP STOÁ, Misteris i oracles: Eleusis i Delfos 2006

1. <http://sobrehistoria.com/la-pitonisa-voz-de-los-dioses/>

2. [en línia] <<http://www.fadal.us/!Vf1/Miguel%20Angel/!Textos/Sixtina/Sibilas/Sibilas.htm>> [consulta 23 desembre 2014]

3. [en línia] <<http://www.websanjorge.es/wordpress/2010/04/las-sibilas/>> [consulta 23 desembre 2014]

4. Fulletó editat pel Bisbat de Mallorca i Consell de Mallorca <<El cant de la Sibil·la a les esglésies de Mallorca · Nadal 2014>>, Palma 2014

5. Fulletó editat pel Bisbat de Mallorca i Consell de Mallorca <<El cant de la Sibil·la a les esglésies de Mallorca · Nadal 2014>>, Palma 2014

6. M.S.FONT POQUET, El Nadal a Mallorca, (Mallorca passa a passa 5), Palma: Miquel Font 2004, pp. 89-94

7. Fulletó editat pel Bisbat de Mallorca i Consell de Mallorca <<El cant de la Sibil·la a les esglésies de Mallorca · Nadal 2014>>, Palma 2014

V TROBADA DE REVISTES DE PREMSA FORANA A MARIA

L'Associació de Premsa Forana de Mallorca, amb la col·laboració de la revista Fent Carrerany, organitzà la V Trobada de revistes de Premsa Forana a Maria, el passat dia 21 de març.

A la plaça des Pou es congregaren 30 persones de 15 publicacions d'arreu de Mallorca. Foren rebuts pel president de Premsa Forana, Rafel Oliver Grammatico, i pels integrants de la revista Fent Carrerany, encapçalats per Magí Ferriol. El batle de Maria, Antoni Mulet, convidà als assistents a un berenar.

A partir de les 10,30 hores es feu una visita històrica-cultural pel poble, a càrrec de l'historiador local, Bartomeu Pastor, qui guià els assistents a una excursió amb l'església de Maria com a referent. Es feu un recorregut per realitzar una visió urbana des de son Puig, un passeig exterior veient els carrers antics del poble, i una visita a l'interior de l'església. Bartomeu Pastor feu avinent els representants de les revistes d'un munté de detalls històrics sobre l'església, i mostrà els elements arquitectònics i escultural més importants.

A l'Escola Vella, l'Ajuntament de Maria mostrà un vídeo promocional del poble, a on es veuen totes les associacions de Maria, en el que és una visió completa del que significa Maria avui en dia. El batle, Antoni Mulet, feu obsequi a la revista Fent Carrerany i a Premsa Forana, de dos llibres de Bartomeu Pastor Sureda, un sobre l'església de Maria, i l'altre sobre Maria: el naixement d'un poble i la lluita per la independència. Els integrants de Fent Carrerany obsequiaren a tots els participants amb un llibre titulat: "A l'ombra de la pissarra: el mestre Madrigal".

Seguidament, al mateix local, es feu un curset de fotografia periodística, a càrrec de Carles Costa, qui ensenyà diversos trucs de la fotografia, i consells principals per fer retrats, foto nocturna, contrallums, fotos en un teatre, i com utilitzar el photoshop.

Un dinar al restaurant Cas Padrí Toni, conclougué la jornada en un ambient de companyonia entre els representants de les revistes de la part forana.

UNIVERSITAT DE PORRERES

CRIMI...QUÈ? QUÈ ÉS LA CRIMINOLOGIA?

Joan Ferrà Sansó

Antoni Gornals Miralles va néixer a Porreres poc després de les olimpíades de Barcelona. Fa uns anys, acabada l'etapa d'educació obligatòria i després de fer el batxillerat a l'IES de Felanitx empen la decisió d'estudiar una carrera universitària fora de Mallorca. I ho va fer amb una carrera que arriba de la nova implantació de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (el que es coneix popularment com Pla Bolonya) i que és encara poc coneguda al nostre país: la Criminologia. Per tal de que és doni a conèixer més i millor i evitar estereotips incorrectes fruit del biaix que provoca la producció cinematogràfica i televisiva, en conversam tot prenent un cafè un dissabte dematí.

Antoni, a grans trets i per que el lector no iniciat entri en matè-

ria, com podríem definir la Criminologia?

La criminologia és una ciència social i jurídica que estudia el crim entès com a fenomen individual i social. En termes amplis, podem dir que la criminologia se centra en l'anàlisi de quatre elements: el delinqüent, la víctima, el delictes i el control social. Així doncs, s'interessa per les causes de la conducta desviada, la penalització dels delictes i, sobretot, la prevenció de la criminalitat.

Aquest estudi universitari quines sortides professionals té?

Tot el que tingui a veure amb el tractament, anàlisi o gestió de la criminalitat és susceptible d'ésser dut a terme per un criminòleg. No obstant això, cal mencionar que a Espanya són uns estudis molt nous i encara no existeixen places específiques pel criminòleg en l'esfera pública.

En tot cas, aquest tindrà facilitats per treballar en àmbits com la Mediació, Cossos de Seguretat de l'Estat, Seguretat Privada, Suport Judicial, Treball Estadístic Relacionat amb l'Anàlisi de Dades Relatives a la Criminalitat o Centres Penitenciaris.

La implementació del Pla Bolonya i la conseqüent "europeïtzació" i actualització dels programes universitaris ha augmentat la diversitat de l'oferta que ofereixen les universitats. En el teu cas, per què vas decidir estudiar

la carrera universitària (actualment reconegut com a Grau) de Criminologia?

Perquè des de petit sempre m'havia atret molt aquest àmbit d'estudi; per mi intentar comprendre el procés de presa de decisions de l'ésser humà -i més en relació a la conducta desviada- és un camp que em genera molta curiositat. A més, és una ciència molt complexa amb la qual cosa m'agrada per la poca monotonia que tenen els cursos acadèmics. Una ciència multidisciplinària sempre és menys avorrida.

Sovint en la Criminologia es parla molt del perfil criminal, però quin és el perfil d'un bon criminòleg?

El bon criminòleg és aquell que té ganes de conèixer, d'investigar, que és curiós. Al mateix temps haurà d'ésser crític, no només amb el que li ensenyin, sinó també amb si mateix; conèixer a partir dels seus propis prejudicis i creences serà un exercici obligat si vol ésser un bon professional. Finalment, pels dies que corren, també haurà d'ésser una mica emprenedor perquè les dificultats per tirar endavant són evidents.

Quines són les branques de la criminologia que consideres més importants per a la nostra societat? Per què?

No hi ha un camp de la criminologia que consideri més important per a la

societat, tots són beneficiosos sempre i quan a través d'aquests es doni un millor servei judicial i unes respostes més eficients a la criminalitat.

Però què entenem per una resposta més eficient a la criminalitat?

Un bon exemple és l'enduriment de les penes. Any rere any els nostres polítics s'han dedicat a augmentar el temps de presó per la comissió d'un delictes per afrontar la delinqüència i, tanmateix, els estudis criminològics indiquen que no és una resposta adient. Efectivament, aquest fet no ha generat canvis significatius a la delinqüència, encara que sí ha fet augmentar la població reclusa i això que un pres costa 90€ al dia a l'Estat.

Com veu el futur d'aquesta ciència en el nostre país? És una professió amb expansió?

Futur sens dubte que en té, però encara hi ha treball per fer. Falta familiaritzar-se amb aquest nou perfil professional per treballar conjuntament amb psicòlegs, juristes, treballadors socials o educadors.

Sí que és una professió amb expansió gràcies a les series de televisió les quals, encara que donin una visió del criminòleg una mica exagerada, són una aproximació del que la disciplina representa.

Parlant del paper de la televisió o el cinema, sovint es mesclen les coses. Realment en què es diferencia la criminalística de la criminologia?

La criminalística és una ciència aplicada o tècnica que integra coneixements de química, física i medicina forense, entre d'altres, i té per objectiu reconstruir uns fets.

Un dels grans problemes que pateix la societat és la violència de gènere. Hi pot haver algunes característiques que ens facin propensos a ésser maltractadors?

Això els criminòlegs ho anomenem els *factors de risc*. Aquests són elements de perill, la presència dels quals fa més probable l'execució d'un fet delictiu concret. No obstant això, per respondre la teva pregunta, hauríem de definir primer què entenem per maltractador. Parlem d'un home, d'una dona o d'un nin? La víctima qui o què és? Parlem de violència física, psíquica o ambdues? Considerem maltractament quan es dona un únic fet o ha d'ésser habitual?

Tot i així, pel cas que em demanes (home exerceix violència física de forma habitual front dona) hi ha abundants factors de risc, no només individuals sinó també globals. Com a individual, destacar que en un 25% del casos, els nins maltractats durant la infància es converteixen en maltractadors dels demés. Com a global podem subratllar el context de crisi econòmica, ja que és ben sabut que quan l'economia familiar no va bé augmenta la tensió a la llar i les controvèrsies es fan més notables.

Una de les preocupacions que tenen els pares vers els seus fills són les conseqüències de l'ús de l'internet, els mòbils i tabletas digitals i les xarxes socials. Què és el ciberbullying? En què es diferencia del bullying?

El ciberbullying és l'execució del bullying a través de mitjans informàtics, habitualment les xarxes socials. Així doncs, es diferencia del bullying pel *modus operandi*. Escau precisar que la tendència és que el ciberbullying sigui una extensió d'un bullying que es dona dins l'escola quan s'acaba la jornada escolar.

Diu la dita que prevenir sempre és millor que curar. Però donats els fets, com podem detectar aquest tipus de ciberassetjament a un menor?

No sóc un ampli coneixedor de la matèria però, pel que sé, sóc partidari de la complementarietat entre la identificació i supervisió del bullying a l'escola i el seguiment a la xarxa. Treballar en les dues esferes garantiria la detecció dels casos.

D'aquesta manera, i per granar cap a casa, la presència d'un criminòleg a escoles o instituts grans podria ésser molt positiva. En primer lloc per donar millors respostes als conflictes i, en segon lloc, per treballar el camp que més coneix, el de la prevenció.

Per anar acabant, alguna cosa més a afegir per completar aquesta definició que hem elaborat de la Criminologia?

Com a curiositat esmentar que la reducció de la criminalitat va lligada, fins i tot, a l'estudi de l'estructura urbana, ja que la ubicació de les finestres, l'estructura de les finques, la quantitat de faroles al carrer, entre molts d'altres, faciliten o dificulten més del que sembla la comissió d'actes delictius.

Gràcies i molta sort en el futur!

ELS AIRES DE MONTI-SION A SANT ANTONI DE GRÀCIA

Xisca Nicolau Ribot i Marina Viedma Font

El cap de setmana dels dies 31 de gener i 1 de febrer, els músics de l'Agrupació Aires de Monti-sion viatjarem a Barcelona per participar als actes de Sant Antoni a Gràcia. Aquesta festa va néixer promoguda pel farmacèutic pobler Antoni Torrens, que va traslladar aquesta festa tan nostrada fins a Catalunya per tal de què els mallorquins d'allà també poguessin celebrar la revetlla de Sant Antoni. Com vam poder veure, els foguerons i els diferents programes d'activitats que s'organitzen han anat arrelant al barri de Gràcia i s'han convertit en uns dies on es poden veure diferents mostres de la cultura d'arreu dels Països Catalans, des dels Castellers de la Vila de Gràcia fins als dimonis de Sa Pobla.

Partírem el dissabte 31. Després d'un vol de turbulències vam arribar a Barcelona i anàrem a fer un poc de turisme i a dinar. El capvespre ens dirigírem cap a la Plaça de la Virreina per tal de realitzar la prova de so. Llavors, cap a les 20'30, s'inicià un cercaviles en el qual hi participaren diferents entitats tan catalanes, com els bastoners o els trabucaires, com mallorquines, com els xeremiers o els dimonis d'Albopàs. Passarem pels diferents foguerons que hi havia a les plaçes del barri, i finalitzarem el recorregut a la Plaça de la Virreina, on havíem d'actuar amb altres grups participants. Fou el moment que aprofitàrem per sopar gaudint d'una bona llonganissa i botifarró, un poc de vi i herbes dolces. No hi faltaren les gloses de Mateu Xurí i en Toni Ballador.

Després de sopar, començaren les actuacions. En primer lloc, el grup

pollencí Ballugall, al qual acompanyarem ballant un parell de jotes. Després fou el torn dels Xeremiers de Mallorca; i ben entrada la nit, arribà el nostre torn, els músics dels Aires de Monti-sion pujarem a l'escenari per començar a sonar.

Amb la plaça plena de gom a gom vam començar a tocar el millor del nostre repertori. Tot i el poc espai que hi havia, van ser molts els qui ballaren les nostres tonades. Ens va agradar molt veure que tant els que sabien ballar ball de bot, com els qui no, gaudien de les nostres músiques. Gairebé sense adonar-nos arribàrem al final de la nostra actuació. Però encara tenguem temps d'interpretar la jota bullanguera. Per acabar i com és tradició, vam trobar que no hi podia faltar la versió que hem adaptat -com a jota- la coneguda cançó de Lluís Llach, l'Estaca, la qual el públic va respondre amb molta emoció. Els assistents no volien que s'acabàs la festa, així que, ens demanaren una altra cançó i tocàrem, com no podia ser d'altre manera, la jota de Sant Antoni. Van ser molts els

porrerencs residents a Barcelona - molts d'ells estudiants- que van venir a saludar-nos i a parlar una estona amb nosaltres. Així, amb molta alegria per l'èxit de l'actuació, tornarem a l'hotel.

L'endemà, diumenge, vam gaudir de les nostres darreres hores per Barcelona visitant el centre de la ciutat. Després agafarem el bus cap a l'aeroport d'El Prat i tornarem a Porreres.

Els músics de l'agrupació Aires de Monti-sion estem molt contents d'haver pogut participar els actes de Sant Antoni de Gràcia. Ens adonarem que és molt més que una festa, és un fort sentiment de poble i una gran acceptació de les tradicions mallorquines per part dels nostres germans catalans. Gaudirem de valent i recordarem aquesta actuació com una de les millors i més emocionants. Esperam algun dia poder tornar-ho a viure, si pot ser, damunt l'escenari, i agraïm de tot cor a Toni Torrens per haver-nos convidat a participar. Visca Sant Antoni i visca els Aires de Monti-sion!

SABEU QUÈ...

Joan Barceló, *Capeller*

Sabeu que... l'any passat es celebraren els 150 anys del naixement del campaneter Miquel dels Sants Oliver (periodista, poeta, assagista, director de "La Vanguardia", membre fundador del Institut d'Estudis Catalans i ideòleg del mallorquinisme regionalista) i a Porreres va passar desapercebut? *Ja ho va!* !!

Sabeu que... segons explica la *Història de Porreres* (volum II, pàg. 124) Gaspar Barceló *als. Roig* (tio del repadrí de la meua repadrina Margalida) fou un declarat botifler. *La genealogia, a vegades et dona sorpreses. Mira per on !!*

Sabeu que... a Capçanes (Priorat) l'any 1682 hi va néixer un famós *miquelet* (membre de la milícia voluntari, que en la Guerra de Successió lluitaren en el bàndol austriacista) que a les acaballes de la guerra infligí amb els seus homes una severa derrota als borbònics, curiosament vora Porrera? *Nomia Pere Joan Barceló als. Carrasclat.*

Sabeu que... en certs ambients independentistes de Catalunya n'hi ha que diuen que "... amb Convergència, no hi haurà Independència"? El tema redola tant, que més que un procés pareix una processó... *i es ciri és curt!*

Sabeu que... "Sa Rua Porrerenca" de cada any és manco reivindicativa? O és que hem perdut l'esperit crític de Carnestoltes? *Llàstima !!*

Sabeu que... uns socis de l'Agrupació Cultural es donaren de baixa per mor d'un Sabeu que ... publicat el passat Llum d'Oli? *Quina cabotada !!*

Sabeu que... hi ha "cristians" de Porreres que s'han fet "protestants"? "Protestaren" ferm contra la ubicació d'una mesquita al carrer Jaume II fins que, per mediació de l'Ajuntament, se'n sortiren amb la seva. *És evident que a la vila, el "protestantisme" va per barriades.*

Sabeu que... aquest hivern, mentre uns organitzaven calçotades per elegir candidat/a per a les Municipals, altres "abonaven" la terra per tenir-la a punt de sembrar aquesta primavera? *I d'aigua, que no en falti!! .. Ni vi pels calçots!!*

Sabeu que... si els del "pi" guanyen les eleccions en sembraran un dins el cossiolarro que hi ha davant la rectoria? *Urooo !! Aquesta sí que m'és bona !!*

Sabeu que... l'autoritat, a la fiiiiii !!, va sancionar uns propietaris de cans que feien "les feines" pel carrer? Molt bé!! *I dels que van a lloure i sense morral, què en feim?*

Sabeu que... segons el "Noticiari de Porreres (segles XIII-XVI)" de ROSSELLÓ VAQUER Ramon, l'any 1447 el batle Guillem Barceló posà "8 diners de multa a la dona Santiscle per un ca que anava sense corballó i 8 diners a Miquel Jaume per un ca que anava desfermat"? *Es veu que altre temps prioritzen la seguretat del vianants per damunt la higiene.*

Sabeu que ... el veterà Joan Barceló Bauçà "gorió" torna a presentar-se a les eleccions encapçalant la llista de la coalició MÉS? *Visca la regeneració !!*

Sabeu que ... segons el calendari que edita l'Ajuntament, han retirat la llicència de copatró de Porreres a Sant Joan evangelista? *I ara quina l'ha feta? O és que li havia caducat?*

Sabeu que ... no estaria gens malament que les fotografies d'aquest mateix calendari duguessin un peu de foto explicatiu?

Sabeu que... malgrat les errades, el calendari en qüestió no deixa de ser una bona iniciativa?

Sabeu que... fa 20 anys en motiu d'unes eleccions municipals vaig publicar un glosat per primera vegada, per a donar suport al PSM, i el PP va treure majoria absoluta?

No volies brou, idò tassa i mitja !!

Sabeu que... per aquestes eleccions aniré ben alerta a fer vos cap míting? *No fos cosa que*

Sabeu que... algunes d'aquelles gloses (crítiques) encara avui són ben vigents? *I és que hi ha coses que no tenen remei !!*

Sabeu que... qualche partit ho ha passat pillo per a confeccionar la llista? *La veritat, no em ve gens denou.*

Sabeu que... un jove porrerenc està escrivint un llibre sobre la vida i miracles de D. Gabriel Adrover, que fou rector de Porreres entre els anys 1951 – 1968, el?

Sabeu que... darrerament alguns capellans han estat notícia, i no precisament per a res de bo? *Ja hi tornam a ser!!*

PLA DE FOMENT DE LA LECTURA

Col·legi Verge de Monti-sion

Alumnes de 4 anys representen
La llegenda de Sant Jordi.

El nostre centre, des de fa uns anys, va ampliant les activitats de foment de la lectura perquè creiem que la lectura és un dels principals instruments d'aprenentatge i que una bona comprensió lectora constitueix un factor clau per a conduir l'alumnat a l'èxit escolar.

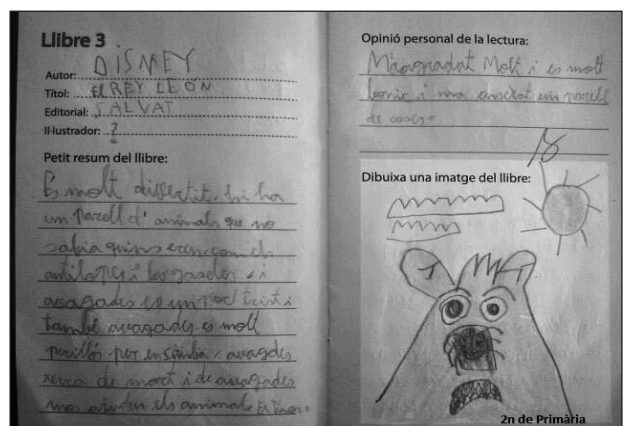
Pensem que els centres educatius han de jugar un paper principal en el foment d'actituds positives al voltant de la lectura i en la consolidació d'hàbits lectors en l'alumnat. L'èmfasi en la lectura pot ser un dels instruments més poderosos per a millorar les capacitats dels nostres alumnes i, al mateix temps, per a renovar els mètodes d'ensenyança dels professors i per a incrementar l'interès dels estudiants.

Per a nosaltres, el foment de la lectura és el conjunt d'activitats, jocs i estratègies que faciliten, a poc a poc, el contacte dels infants amb els llibres i que permeten, a través del plaer de la lectura, la creació, la formació i la consolidació d'un hàbit lector permanent i necessari per a la formació integral de les persones.

Entre d'altres activitats que organitza l'escola emmarcades dins el Pla Lector del Centre, podríem destacar el Passaport de lectura o la Campanya de Foment de la Biblioteca Municipal. Aquestes iniciatives, adreçades a

motivar els nins i nines a enganxar-se a la lectura, han estat molt ben acollides pels infants.

Per altra part, el Col·legi i l'AMPA, com ja és tradició des de fa uns anys, també duim a terme activitats que volem emprar per motivar i animar petits i grans a descobrir el fantàstic món de la lectura. Per aquest motiu, organitzam de forma conjunta *Els Contacontes* de cada mes, oberts a tot el poble i *El Concurs de Narrativa*. Enguany, ja anam pel VII certamen i ho hem volgut celebrar obrint-ho a tot el poble.

Passaport de lectura.

SENTIMENTS

Jaume Rosselló Tomàs

Els sentiments em desperten
es superposen i gairebé em confonen.

Solitud, nostàlgia, angoixa.

Sovint no puc destriar-los
com aquells feixos d'aritra
que col·locats a un racó de la premsa
aturen la rapa, i deixen
que el vi novell vagi fent el seu camí
cap a la bota congrenyada.

Alegria, odi, esperança.

El calidoscopi del meu cor no atura.
Infinitat de tonalitats i matisos es manifesten
i ragen com espirals que s'encenen i s'apaguen.

Desig, por, tendresa.

A vegades voldria ser com aquell macolí de torrent
aquella pedreta llisa i màgica
que l'aigua i el vent van transformant en una petita
joia
que acabarà al fons d'una butxaca
qualsevol dia de passejada vora el mar... i no sentir.

Vergonya, pena, enyorança.

No puc triar,
els sentiments flueixen càlids a un racó de l'ànima.
I quan el temps volti de tornada
veient els dies que m'han fet viu,
vull saber sofrir la felicitat,
i sentir... sentir
il·lusió, pau, amor.

GLOSÀRIUM XXII

Joan Barceló, *Fusteret*

Ara venen eleccions
i, com que no entre amb el sou,
me'n guardaré ben bé prou
de moure gens d'enrenou,
ni fer recomanacions.
Una vegada en vaig fer
amb llenguatge lapidari.
Va fer l'efecte contrari
i va guanyar l'adversari,
el meu "estimat" PP.

S'estanc

Cafè - Restaurant

Carrer Palma, 29
Tel. 971 56 05 23
Vilafranca de Bonany

**PAPERERIA
ALMOINA**

*Llibreria
Fotocòpies
Objectes de regal*

C/. Almoina, 10
Tel. 971 16 80 19

i ara, Solarium

Non Estil
PERRUQUERIA I ESTÈTICA

UNISEX

PERRUQUERIA	ESTÈTICA
extensions	depilacions
tallats de moda	neteja cutis
tints	decoració d'ungles
banyes de color	tint de pestanyes
tota casta de metxes	moldejats de pestanyes
moldejats	massages
desarrissat	manicures
recollits	pedicures
núvies	maquillatges
comunions	
etc...	

**obert de dimarts a divendres de
9 a 12 i de 15 a 20 h
dissabte tot el dia**

C/ Passarats, 114
Tel. 971 166 646 - PORRERES

LA BANDA JOVE D'ART I SONS. QUATRE POBLES, MÉS DE QUARANTA MÚSICS

Jaume Rosselló Tomàs

El passat dimecres onze de març, al Trui Teatre, tingué lloc el VI Concert Solidari organitzat per la Unió de Cooperatives de Treball de les Illes Balears a benefici d'ASPACE, amb la participació de les escoles cooperatives CIDE, Manjon, Aula Balear, Es Lledoner, Es Liceu, Gorg Blau, Mata de Jonc, Son Verí Nou, Pinyol Vermell i la nostra, Art i Sons. No cal dir que va ser un èxit. Més de 300 alumnes oferint un ventall d'actuacions diverses i variades per una bona causa i amb l'única pretensió de participar, passar-ho bé i res més.

Aquesta vegada la nostra actuació ens va dur més feina i mals de caps que altres anys ja que la proposta d'Art i Sons fou tota una experiència, positiva per descomptat. A partir de la banda jove de l'Escola de Música de Porreres varem anar integrant alumnes de les escoles de música de Campos, Montuïri i Costitx, fins arribar a una quarantena de músics de les quatre escoles. Tot un repte per la seva directora, Antònia Rosselló i pels pares i acompanyants que varen compartir aquells moments.

No parlarem de dits ni mans embenades de percussionistes o guitarristes, ni de grues que fan desaparèixer cotxes, o de piles que sense avís previ s'acaben al moment més inoportú, ni de globus enormes que despengen tulipes de llum davall l'escenari...

Avui hem de parlar de felicitacions i enhorabones, que n'arribaren per guardar i per vendre. N'estotjarem un parell com a record i la resta, les volem repartir amb els alumnes, els grans protagonistes, així com amb la gent de la sectorial d'ensenyament per la magnífica organització. Per altra banda, els mateixos que repartiu els aplaudiments vos en podeu quedar un bon sac, ja que a més d'aportar la paciència infinita dels pares i la comprensió per la tasca que feim, ens feis de públic i acabau de donar sentit a aquest acte de solidaritat.

BANCA MARCH
banquers des de 1926

QÜESTIÓ DE CONFIANÇA

La solidesa d'un dels 10 primers grups bancaris espanyols.

Sucursal Porreres
Avda. Bisbe Campins, 4
Tel.: 971.64.71.17

AGUIAT DE POP

Maria Antònia Sureda (recepta) i Pere Muntaner (fotografia)

Ingredients per a 4 persones:

1 pop de devers 2 quilos
 200 g de xitxeros
 4 carxofes
 150 g de tirabecs
 200 g de patates
 2 alls
 1 ceba mitjana
 2 tomàtiques de ramellet
 ½ manat petit de julivert
 1 brot de moraduix
 30 g d'ametles torrades
 100 g de farina per a les pilotetes
 1 ou
 1 litre de brou de peix
 ½ llimona
 oli
 sal
 pebre bo

Posau el brou de peix al foc. En bullir, abaixau el foc al mínim.

Sofregiu el pop dos minuts en l'oli dins una greixonera. Afegiu-hi la ceba picada i coeu-la a poc foc fins que sigui transparent. Incorporau-hi ara la tomàtiga i el moraduix. Salpebrau el sofregit i coeu-lo fins que la tomàtiga sigui brillant. Abocau-hi ara el brou bullent i les patates. Al cap de 5 minuts, les carxofes i els xitxeros. Cinc minuts més tard, els tirabecs i les pilotetes.

Quan sigui tot cuit, comprovau el punt de sal i incorporau-hi la picada; remenau-ho perquè es distribueixi bé. Apagau el foc, tapau la greixonera i deixau reposar l'aguiat 10 minuts tapat abans de servir-lo.

Preparació:

Si heu comprat el pop fresc, congelau-lo durant una nit. Descongelau-lo l'endemà.

Posau una olla al foc amb molta d'aigua. En bullir, tirau-hi el pop i bulliu-lo fins que sigui tendre (el temps pot variar entre ¾ d'hora i 1 hora).

Mentre, preparau la verdura: pelau les patates i tallau-les a cantonets. Rentau els tirabecs, eliminau-ne els fils i tallau-los en dos o tres trossos. Eliminau les fulles exteriors de les carxofes i les puntes; tallau-les a grells i submergeu-les en aigua suc de la llimona.

Pelau la ceba i picau-la. Ratllau les tomàtiques.

Tallau les cames del pop a rodanxes no gaire primes. Reservau el cap i les parts més primetes de les cames per a les pilotetes.

Per fer les pilotetes, triturau les parts del pop que havíeu reservat. Mesclau-les amb l'ou, un poc de julivert i un all picat. Salpebrau aquesta pasta. Feis-ne pilotetes i arrebossau-les de farina. Fregiu-les en oli a foc viu i posau-les a degotar damunt paper absorbent.

Preparau una picada amb 1 all, la resta de julivert i les ametles torrades.

Anàlisis Clínicas

Antònia Sastre Barceló
 Farmacèutica

Consulta: Dilluns i dimecres
 de 8:30 a 10 hores

Carrer l'Almoïna, 49
 Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas, Asisa-Muface, Agrupació Mútua, Axa-Mare Nostrum, Imeco-Caja Salut, Groupama, L'Aliança, Novomedic...

Grup d'alumnes col·legi de les monges Franciscanes al pati de l'actual Residència (1943)

D'esquerra a dreta, primera fila: Pereta Gornals, Petra Sastre Noguera, Margalida Servera, Margalida Sampol, Maria Fernando, Antònia Dalmau.

D'esquerra a dreta, segona fila: Catalina "D'es Pagsos", Coloma "Puça", Petra Sastre Mora, Francisca Mora, Margalida Melià, Margalida "de can Parri", "Andreuva".

D'esquerra a dreta, fila de dalt: Miquela Melià, Montserratada "Iaconera", Francisca Florit, Francisca Ginard (Mestra), Maria "Broca" i Margalida "Botera".
Fotografia cedida per Petra Sastre Noguera.